

Vara kommun

vara.kommun@vara.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vedums skola
i Vara kommun

Tillsyn i Vedums skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vara kommun under våren 2016. Vedums skola besöktes av Skolinspektionen den 30 mars och den 1 april 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat årskurs 3

Skolenheten har ingen egen sammanställning av kunskapsresultaten men huvudmannen har en sammanställning över betyg och resultat av nationella ämnesprov för läsåret 2014/15. För årskurs 3 på Vedums skola finns i sammanställningen information om resultaten på ämnesproven i svenska och matematik. Däremot saknas uppgifter om andelen elever som uppfyller kunskapskraven i de ämnen där det finns kunskapskrav, det vill säga matematik, svenska, naturorienterande ämnen samt samhällsorienterande ämnen.

Nationell statistik visar att mellan 92 och 100 procent av eleverna bedömdes uppnå kravnivån på de olika delproven i det nationella ämnesprovet i svenska läsåret 2014/15. Högst var resultaten på delprovet som mäter förmågan att skriva en berättande text. I fyra av åtta delprov uppnådde 92 procent av eleverna kravnivån. I fem av delproven uppnådde eleverna ett högre resultat i jämförelse med riket. I det nationella ämnesprovet i matematik bedömdes mellan 71 och 96 procent av eleverna uppnå kravnivåerna på de olika delproven. Lägst var resultaten på delprovet i sannolikhet. I fyra av sju delprov uppnådde eleverna i lägre utsträckning kravnivån än genomsnittet i riket.

Kunskapsresultat årskurs 6

Den nationella statistiken visar att i ämnena matematik, bild, idrott och hälsa, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen uppnådde det stora flertalet elever minst betyget E. Samtliga elever uppnådde minst betyget E i de andra ämnena som betygsattes. Vidare framgår att den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan 10,5 i teknik (att jämföra med 13,1 i riket) och 14,4 i musik (att jämföra med 13,9 i riket). De genomsnittliga betygen är högre än riket i ämnena svenska, bild, musik och hem- och konsumentkunskap, och samma som riket i ämnet biologi. I resterande ämnen är den genomsnittliga betygspoängen lägre än rikets genomsnitt.

Resultat av arbete med trygghet och studiero

Skolinspektionens elevenkät som inför tillsynen genomfördes av elever i årskurs 5 besvarades av 96 procent av eleverna i årskurs 5 i Vedums skola. Enkätsvaren visar att eleverna skattar den stora merparten av frågorna/påståendena högre än genomsnittet bland samtliga medverkande skolenheter. Två påståenden som eleverna dock värderar lägre än genomsnittet är "De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev" som ges 7,3 på en 10-gradig skala (jämfört med genomsnittet på 8,2), och "Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev" som ges 8,0 (jämfört med 8,5). Frågeområdet Studiero skattas högre bland skolenhetens elever än genomsnittet. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarar 85 procent av eleverna "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra". På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan", inom frågeområdet Trygghet, svarar 93 procent av eleverna "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra", vilket är lika stor andel som bland samtliga medverkande skolenheter.

Rektor har inför tillsynen skickat in dokumentation av skolenhetens kvalitetsarbete för läsåret 2015/16. I dokumentet beskriver rektor att det förekommit många kränkningar och allvarliga incidenter mellan elever, varför bland annat kompetensutvecklingsinsatser har genomförts. Dessa har haft som mål att utveckla personalens förmåga att förstå elevernas behov och utforma undervisningen bättre utifrån behoven, samt att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och tillämpa lågaffektivt bemötande.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-15
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-15

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar inte annat än att undervisningen på Vedums skola utgår från och omfattar målen i läroplanen och att eleverna ges stöd och stimulans i lärandet. Utredningen visar att det under föregående termin förekommit en del oro i enskilda klasser där eleverna inte haft studiero. Det framgår dock att skolan har ett pågående arbete för att komma tillrätta med detta och att personalen kommit långt i detta arbete. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår inte annat än att eleverna är trygga och att det finns ett förebyggande arbete mot kränkande behandling.

Av dokumentstudier och intervjuer framgår att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten men att det saknas en dokumenterad uppföljning av kunskapsresultaten på skolnivå. Tillsynen visar också på brister i elevhälsans arbete. Samtliga grupper ur personalen som intervjuats ger bilden

Beslut

2016-05-11

5 (13)

Dnr 43 - 2015:9452

att elevhälsan, på grund av bristande resurser, inte har förutsättningar att huvudsakligen arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Huvudmannen och rektorn måste se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vara kommun att senast den 15 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vara kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen och rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande eftersom elevhälsan i huvudsak arbetar med enskilda elevärenden. Detta är inte förenligt med skollagen, i vilken det anges att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas

utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Vidare förklaras att elevhälsan, genom att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. (prop. 2009/10:165 s. 277 och s. 656)

Det framkommer av intervjuer med såväl lärare som rektorn och representanter för elevhälsan, att elevhälsan i huvudsak arbetar utifrån individärenden. I intervjuer beskriver rektorn och elevhälsan hur de tänker sig att elevhälsan ska användas för att i huvudsak arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser. Ambitionen är att kunna arbeta på det sättet från och med nästa läsår. Såväl lärare, rektorn som elevhälsan uttrycker vid intervju att skolans elevhälsa inte har resurserna för att i nuläget kunna åstadkomma ett sådant arbete. I elevhälsan finns vid Skolinspektionens tillsyn en specialpedagog (från kommunens centrala elevhälsa), en skolsköterska på 50 procent samt en kurator som har en cirka tio-procentig tjänst mot Vedums elever. De utgör tillsammans med rektorn elevhälsans så kallade "fasta medlemmar". Psykolog och skolläkare kan köpas in vid behov. Rektorn har även anställt en socialpedagog. Skolan har också en egen specialpedagog (utöver specialpedagogen från den centrala elevhälsan) som vid förfrågan är med på elevhälsans regelbundna möten. Skolans egen specialpedagog har förutom klassundervisning även i uppdrag att arbeta som specialpedagogiskt stöd i ämnena matematik och svenska riktat till enskilda elever. Vidare finns skolans specialpedagog med som stöd i båda arbetslagen kring elevärenden och är involverad i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Såväl rektor som representanter för elevhälsan och lärare, uppger att de anser att elevhälsan är underbemannad och inte har någon möjlighet att arbeta med främst förebyggande och hälsofrämjande insatser på gruppnivå.

Motivering till föreläggande som ingripande

Vara kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Vara kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivet ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vara kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska följa upp skolenhetens kunskapsresultat. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen och dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Av Skolinspektionens utredning framgår att det inte finns någon dokumenterad uppföljning av kunskapsresultaten i relation till de nationella målen vid skolenheten.

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i

förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Av intervjuer med lärare framkommer att de på egen hand arbetat med resultatuppföljningen de senaste åren, bland annat på grund av att skolledningen bytts flera gånger under denna tid, vilket dessutom sammanfallit med förändringar i huvudmannorganisationen. Rektorn, som är ny för detta läsår, har emellertid en tydlig plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Hon beskriver vid intervju en planering för den närmaste tiden när det gäller hur uppföljnings- och analysarbetet kring måluppfyllelsen ska genomföras.

I den dokumentation av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete som Skolinspektionen har fått in från rektorn, finns inte några sammanställningar av elevernas kunskapsresultat. Däremot finns uppgifter om såväl planerade som genomförda utvecklingsåtgärder beträffande både undervisning och trygghet. Resultaten av de genomförda åtgärderna anges också. Resultatet av arbetet med tryggheten finns även dokumenterat i skolans likabehandlingsplaner (skolan har en plan för förskoleklass och en för årskurserna 1-6). Huvudmannen har skickat in betygssammanställningar och sammanställningar av resultaten på nationella ämnesprov, där varje grundskoleenhets resultat framgår. Dock finns inte heller i detta dokument exempelvis någon uppföljning av kunskapsresultaten i de ämnen där det finns kunskapskrav i årskurs 3. Skolinspektionen vill poängtera att den bristfälliga dokumentationen av kunskapsresultaten på enhetsnivå påverkar skolenhetens systematiska kvalitetsarbete i sin helhet. Det finns risk att kopplingen mellan kunskapsresultaten och de utvecklingsåtgärder som planeras och genomförs blir otydlig, och analyser över tid blir inte heller möjliga att genomföra utifrån skolans egen dokumentation. Därför är det viktigt för enheten att uppföljningen av kunskapsresultaten även finns i skolans eget dokumenterade systematiska kvalitetsarbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Vara kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Vara kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier

som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, gruppum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Solmaz Malek Lundin
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vedums skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vedums skola

Vedums skola är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan har 162 elever och leds av en rektor, som även ansvarar för förskolan och fritidshemmet som ligger i anslutning till grundskolan. Skolans elever är indelade i fyra spår, med två åldersblandade klasser i varje spår (årskurs 1-3 respektive årskurs 4-6), samt en förskoleklass. Lärarna är indelade i två arbetslag, ett för förskoleklass och årskurserna 1-3 och ett för årskurserna 4-6.